

De lavtlønnede er globaliseringens vindere

Børsen den 5 januari 2017

I politiske debatter tales der ofte om virkningerne på fordelingen af arbejdspladser, lønnen og hvilke grupper, der vinder og taber. Efterårets mærkværdige debat om globaliseringens angivelige tabere illustrerede situationen, da fokus blev lagt på, hvilke grupper der kunne miste deres arbejde, og hvem der kunne få mindre i løn.

Debatten illustrerede dermed et almindeligt, men alvorligt problem ved mange politiske debatter. Næsten alle glemte, at mens nogle af os er lønmodtagere, og nogle af vores job er i konkurrence med udlandet, er vi alle forbrugere. Vores rolle som forbrugere bliver glemt.

Globaliseringsdiskussionen var et godt eksempel. Her argumenterede flere, inklusive en af Børsens skribenter, at lavtlønsgrupper blev ramt negativt af frihandel.

Påstanden var, at ufaglærte og andre lavtlønnedes indkomst ikke er fulgt med andre gruppers på grund af konkurrence fra import fra Kina, Østeuropa eller andre lande. Et argument, der politisk er særdeles populært i bl.a. USA og Frankrig, er, at disse grupper derfor bør "kompenseres" for deres tab ved, at man enten opsætter barrierer mod handelen eller skaber særlige offentlige programmer for dem.

Ignorerer man et øjeblik spørgsmålet, om den basale påstand er korrekt - hvilket på ingen måde er sikkert - overser kommentatorerne det væsentligste: mens de fleste er lønmodtagere fem dage om ugen, er vi alle forbrugere hver dag.

Hvis man vil vurdere velfærdsvirkningerne af globalisering eller en hvilken som helst anden økonomisk udvikling, må man derfor kende både virkningen på folks indkomster og priserne på det, de køber - på deres roller som både lønmodtagere og forbrugere. De fleste kommentatorer og politikere ser kun på den første. Vigtigheden af de priser, folk betaler som forbrugere, understreges i ny forskning, der er under udgivelse i det prestigøse Quarterly Journal of Economics. I artiklen regner Pablo Fajgelbaum og Amit Khandelwal sig frem til, at de 10 pct. fattigste i Danmark har ca. dobbelt så stor gevinst af frihandel som de 10 pct. rigeste. Grunden er, at de mindst velhavende danskere bruger en langt større del af deres indkomst på relativt basale varer - mad, tøj og køleskabe - der alle handles internationalt. Er man velhavende, går en større del af ens indkomst til forbrug af service, der ikke krydser grænser.

Globalisering påvirker ikke blot løn, men også strukturen af de priser, folk betaler. Påstår man, at lavtlønsgrupper ikke får meget ud af globalisering, fordi deres løn ikke stiger meget, tager man derfor fejl. De får muligvis mindre lønstigninger, men er de største vindere på forbrugersiden.

Det samme problem gælder en lang række områder, hvor politik eller udvikling ikke påvirker alle grupper på samme måde. Enhver regulering påvirker, hvad ting koster almindelige mennesker, og priseffekter skal tages alvorligt.

Christian Bjørnskov